

کتابخانه ملی

گزارش: زینب گلزاری

عکس: طیبه رحیمی

«کتابخانه ملی ایران» در سال ۱۳۱۶ تأسیس شد. بر اساس قانون واسپاری کتاب که در مجلس شورای اسلامی تصویب شده است، ناشرین موظف هستند دو نسخه از کتاب منتشر شده خود را رایگان در اختیار این کتابخانه قرار دهند. البته این قانون چیزی فراتر از واسپاری کتاب و نشریه است. در حقیقت علاوه بر کتاب و نشریات، انتشار نقشه، اطلس، بروشور، بولتن، گزارش، پایان نامه، عکس، تمبر، تقویم، اعلامیه، بولتن، سی دی، میکروفیلیم و میکرو فیشها نیز باید به اطلاع رسانی شده و یک نسخه از آن در این مکان حفاظت و نگهداری شود. وظیفه اصلی کتابخانه ملی جمع آوری، حفاظت و نگهداری از این منابع و سپس سرویس دهی و پاسخ گویی به محقق و پژوهشگر است.

با سرکار خانم **عطری**، یکی از کارشناسان علاقه مند این مرکز همراه می شویم و شمارا به این بازدید افتخار آفرین بر فراز تپه های عباس آباد دعوت می کنیم.

اعضای کتابخانه ملی باید حداقل دارای مدرک کارشناسی باشند تا بتوانند از بخش عمومی استفاده کنند و برای استفاده از بخش تخصصی داشتن مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر الزامی است. دلیل این امر هم به سیاست اصلی این مرکز که پاسخ گویی و ارائه خدمات به پژوهشگران است بر می گردد.

کتابخانه ملی علاوه بر سرویس دهی به محققان، به عنوان یک کتابخانه الگو و استاندارد برای سایر کتابخانه های کشور نیز نقش مهمی ایفا می کند. بنابراین اگر بخش عمومی یا بخش کودکان در این مجموعه وجود دارد، به همین منظور است.

اعضای کتابخانه‌ی ملی پس از عضویت، یک شماره‌ی کاربری و رمز عبور دریافت می‌کنند که می‌توانند از این طریق به فهرست منابع دسترسی پیدا کنند. نرم افزار «رسا» به عنوان یکی از نرم افزارهای کتابداری بر روی سیستم‌های رایانه‌ای نصب شده که برای کاربران امکان جست‌وجوی منابع را فراهم می‌آورد.

برخی از ناشران چند نسخه‌ی اضافه از کتاب خود را در اختیار کتابخانه قرار داده‌اند که این همکاری خوب آن‌ها به کارکنان کتابخانه امکان داده است که این منابع را به صورت امانت خارج از مرکز در اختیار پژوهشگران قرار دهند. پژوهشگر بعد از جست‌وجوی منبع از طریق سیستم‌های رایانه‌ای موجود، نوع امانت خود را که «داخل سالن» یا «خارج از سالن» است انتخاب می‌کند و شماره‌ی سفارش را به مسئول کتابخانه ارائه می‌دهد.

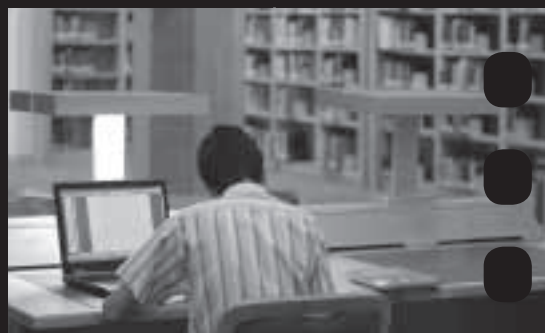
همکاران مرکز بلافاصله تقاضای سفارش را از طریق شبکه‌ی داخلی رایانه‌ای ثبت و منبع درخواستی توسط کانتینرهای حمل کتاب از مخزن که در طبقات پایین مرکز است، توسط مسئول حاضر در مخزن به ایستگاه متقاضی فرستاده می‌شود. کانتینرهای حمل کتاب توان جابجایی ۹ تا ۱۱ کیلوگرم بار را دارند. آن‌ها روی ریلی به طول ۲۵۰۰ متر در تمام طبقات گسترده شده‌اند و منابع در خواستی متقاضیان را جابه‌جا می‌کنند.

شاید برای شما هم جالب باشد که بدانید که این سیستم حمل کتاب از نظر طول ریل مقام دوم را در دنیا دارد. کتابخانه‌ی ملی کشور فرانسه با طول چهار کیلومتر ریل، رتبه‌ی اول را به خود اختصاص داده است.

نماد کتابخانه‌ی ملی شبیه کتاب باز شده است. یک درخت که رشد علم را نشان می‌دهد، شاخه‌ها شاخه‌های علوم هستند و حالت خورشیدی آن جهان شمول بودن علم را نشان می‌دهد.

تمام سالن‌های مطالعه در این کتابخانه به چراغ مطالعه مجهز هستند. زیر میزها جعبه ای تعبیه شده که نیاز به دوشاخه برق و سوکت کامپیوتر را بر طرف می‌کند. مراجعه‌کننده می‌تواند با لپ‌تاپ شخصی خود از اینترنت رایگان استفاده کند. در بخش تخصصی نیز سایت رایانه‌ای وجود دارد تا اگر فردی لپ‌تاپ شخصی نداشت بتواند از اینترنت رایگان به مدت یک ساعت استفاده کند.

کتابخانه ملی تالار مطالعه‌ی مخصوص نابینایان و کم بینایان نیز دارد. اگر علاقه‌مند به کسب اطلاع از امکانات این بخش هستید شماره بعد هم ما را همراهی کنید.

کتابخانه‌ی ملی فقط به صورت حضوری پاسخ‌گو نیست. بنابراین امکان جست‌جوی منابع را از طریق سایت با آدرس اینترنتی «www.nlai.ir» فراهم کرده است تا قبل از مراجعه‌ی حضوری، پژوهشگر جست‌وجوی اولیه را انجام دهد و از وجود منبع مورد نظر اطمینان حاصل کند.

در بخش تخصصی، امانت منابع وجود ندارد اما برای رفع نیاز متقاضیان اسکن و زیراکس پیش‌بینی شده است. پژوهشگر می‌تواند بنابر نیازش یک سوم منبع را زیراکس یا روی فلش و سی‌دی ذخیره کند.

کتابخانه‌ی کودک و نوجوان در این مرکز به صورت نمادین ساخته شده است و پذیرای کودکان پژوهشگرانی است که از بخش تخصصی استفاده می‌کنند. چون کودکان اجازه ورود به بخش تخصصی را ندارند.